

ADVIESRAPPORT MDC

Maritiem Maassluis, 2022

OPDRACHTGEVERS

Gemeente Maassluis &
Hogeschool Rotterdam

Opdrachtnemers

Pien Oude Elberink, Lotte
Beekwilder, Chris Fortuin &
Zeynep Tardemir

Inhoud

1. Inleiding	3
2.Onderzoeksopzet	4
2.1 Aanleiding	4
2.2 Onderzoeksaanpak	4
Probleemstelling	4
Onderzoeksvragen	4
Doelstelling	5
2.3 Analyse	5
SWOT – Analyse	6
DESTEP – Analyse	7
Doelgroep	10
2.4 Theoretisch kader	11
Definities	11
Model People, Planet & Profit	12
3.Huidige situatie	13
3.1 Demografie	13
3.2 Overzichtskaart	14
4 Bereikbaarheid en vindbaarheid	15
4.1 Huidige situatie	15
4.2 Bewegwijzering andere steden	16
4.3 Maatregelen om de vindbaarheid van een stad te verbeteren	16
4.4 Verbeteringen bereikbaarheid en vindbaarheid	16
5. Verbindingen binnen en naar Maassluis	20
5.1 Huidige situatie	20
Ligging van de havens	20
Huidige verbindingen	21
5.2 Opties nieuwe verbindingen	22
Waterbus	22
Looproutes	25
Connectie van metro naar de haven	30
6 Geschiedenis	33
7 Conclusie	33
8 Aanbevelingen	34
8.1 Wandelroute	34
8.2 Route vanaf metro naar haven	34

8.3 Vindbaarheid	34
8.4 Bereikbaarheid	35
8.5 Terugbrengen van de geschiedenis	35
Literatuur	36
Bijlage	1

1. Inleiding

De locatie Maassluis is zowel een stad als een gemeente die zich bevindt in de provincie Zuid-Holland. Maassluis heeft 31.849 inwoners en staat bekend om zijn historisch maritiem (*Stad en gemeente Maassluis, 2022*).

Gemeente Maassluis heeft veel aandacht voor zijn historische kant en wil deze ook graag behouden (*Ervaar Maassluis, 2022*). Wel zijn er een aantal dreigingen die zich bevinden in het gebied. Eén hiervan is de dreigende leegstand en krimp. Het ander probleem gaat over de verbindingen binnen en buiten de locatie. Maassluis kan zich beter verbinden met grote steden zoals Rotterdam voor een sterker aantrekkingskracht voor bezoekers. Ook kan er binnen Maassluis aandacht worden besteed aan verbindingen tussen de havens en de stadskern (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*).

Er wordt veel aandacht besteed aan restauratie van Schepen die behoren bij Maassluis. Ook kan men in het weekend (op zaterdag) langsgaan bij een aantal schepen in de binnenhaven. Hierbuiten wordt door de bewoners van Maassluis (in hun vrije tijd) vrijwilligerswerk opgeleverd om bijvoorbeeld te helpen bij restauratie aan schepen. Ook jongeren doen hieraan mee, wat zorgt voor een versterking van het band tussen de jonge en oude generatie van Maassluis (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*).

2. Onderzoeksopzet

Hieronder wordt er ingegaan op de aanleiding en de verdere aanpak van het onderzoek.

2.1 Aanleiding

De locatie Maassluis is zowel een stad als een gemeente die zich bevindt in de provincie Zuid-Holland. De locatie Maassluis heeft 31.849 inwoners en staat bekend om zijn historisch maritiem (*Stad en gemeente Maassluis, 2022*).

Gemeente Maassluis heeft veel aandacht voor zijn historische kant en wil deze ook graag behouden (*Ervaar Maassluis, 2022*). Wel zijn er een aantal dreigingen die zich bevinden in het gebied. Eén hiervan is de dreigende leegstand en krimp. Het ander probleem gaat over de verbindingen binnen en buiten de locatie. Maassluis kan zich beter verbinden met grote steden zoals Rotterdam voor een sterker aantrekkingskracht voor bezoekers. Ook kan er binnen Maassluis aandacht worden besteed aan verbindingen tussen de havens en de stadskern (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*). In dit adviesrapport wordt er gekeken naar de verbindingen tussen de havens en de stadskern in Maassluis.

Er wordt veel aandacht besteed aan restauratie van Schepen die behoren bij Maassluis. Ook kan men in het weekend (op zaterdag) langsgaan bij een aantal schepen in de binnenhaven. Hierbuiten wordt door de bewoners van Maassluis (in hun vrije tijd) vrijwilligerswerk opgeleverd om bijvoorbeeld te helpen bij restauratie aan schepen. Ook jongeren doen hieraan mee, wat zorgt voor een versterking van het band tussen de jonge en oude generatie van Maassluis (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*).

2.2 Onderzoeksaanpak

Probleemstelling

Maassluis wordt ook wel eens de verborgen parel aan de Nieuwe Waterweg genoemd, maar toch kampt Maassluis met problemen: Maassluis heeft niet een grote aantrekkingskracht voor bezoekers (toeristen) (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*).

Er zijn een aantal punten waardoor de verbindingen in Maassluis zwak zijn. Er zijn bijvoorbeeld niet voldoende wegwijzers voor historische monumenten. Ook kan men zich nergens (of weinig) inlezen over de historie (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*). Dit zorgt ervoor dat men niet weet wat er in het verleden gebeurd is op locatie en maakt het de locatie dus minder aantrekkelijk. Helaas is er ook niet een grote diversiteit onder de winkels en wordt de stadskern moeilijk gevonden door de bezoekers, uiteraard zorgt dit weer voor een achteruitgang op aantrekkingskracht (tegenover de bezoekers) (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*).

Het is noodzakelijk om de duurzame stedelijke groei in Maassluis verder te ontwikkelen en te bevorderen, om Maassluis weer in zijn geheel aantrekkelijker te maken (voor bezoekers).

Onderzoeksvragen

Om het probleem te onderzoeken en aanbevelingen te geven wordt er een hoofdvraag opgesteld met deelvragen die hierbij behoren.

Hoofdvraag:

Hoe kan het standscentrum en de havens van Maassluis aantrekkelijker gemaakt worden voor de bewoners en bezoekers?

Deelvragen:

1. Wat is de huidige situatie van Maassluis?
2. Welke aspecten op het gebied van bereikbaarheid en vindbaarheid in Maassluis kunnen verbeterd worden?
3. Op welke manieren kan de binnenhaven en de buitenhaven van Maassluis met elkaar verbonden worden?
4. Wat zijn de mogelijke oplossingen om ervoor te zorgen dat Maassluis meer bezocht wordt?

Doelstelling

Binnen dit project willen wij als groep met vernieuwde ideeën komen voor de verborgen parel aan de Nieuwe Waterweg (Maassluis). Wij wensen dus Maassluis weer aantrekkelijk te maken voor bezoekers en bewoners. De reden hiervoor is dat het centrum van Maassluis met verschillende problemen kampt. De drie grootste problemen binnen de stadskern van Maassluis zijn: veel leegstand, Maassluis is een verborgen parel (waar te weinig mensen van af weten) en door een visuele barrière tussen de binnen- en buitenhaven (*H. Visser, persoonlijke communicatie, 24 april '22*).

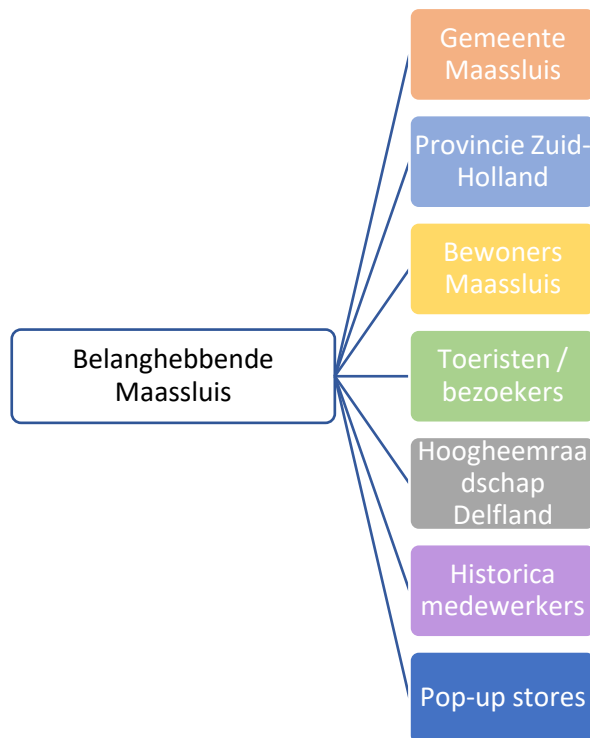
Het doel van het onderzoek is om Maassluis aantrekkelijker te maken voor de bezoekers en inwoners. Hierbij is het van belang dat er gekeken wordt naar de bereikbaarheid en vindbaarheid van het stadskern en de havens van Maassluis. Ook is het belangrijk om het gedrag, de wensen en behoeften van de bezoekers en inwoners mee te nemen in het onderzoek.

Verder zal er onderzoek worden gedaan naar de infrastructuur om de verbindingen tussen de binnen- en buitenhaven te verbeteren.

2.3 Analyse

Er zijn verschillende belanghebbende in dit project:

- Gemeente Maassluis → Gemeente Maassluis wil de leegstand en het krimpen tegen gaan. De gemeente heeft dus een erg groot belang bij het aanpakken van het probleem, en dus het desbetreffende project.
- Provincie Zuid-Holland → Gemeente Maassluis ligt in de provincie Zuid-Holland. De provincie wil ook de leegstand van een van de steden die onder hen valt tegengaan.
- Bewoners Maassluis → De bewoners van Maassluis zijn belangrijke belanghebbende en staan het dichtste bij het probleem. Maassluis moet voor hen aantrekkelijker worden gemaakt, zodat zij ook niet vertrekken.
- Toeristen/ bezoekers → Op dit moment is de gemeente Maassluis niet aantrekkelijk voor toeristen, er is naast musea en historische onderdelen niet veel meer te doen. Vandaar dat toeristen ook belanghebbende zijn.
- Hoogheemraadschap Delfland → Het hoogheemraadschap zal op het gebied van de havenindeling en het aantrekkelijk maken van de haven, de grootste belanghebbende zijn.
- Historica medewerkers → De vrijwilligers/ historica die de musea en monumenten beheren hebben er een erg groot belang bij dat er geen significante veranderingen wel plaats vinden. Wel in de positieve kant natuurlijk.
- Pop-up stores → Het aantrekken van pop-up stores kan ervoor zorgen dat men een beeld krijgt over hoe het er kan uitzien als er een voorziening zal komen en kan de komst van een pop-up store zien als een test voor in de toekomst. Ook brengen deze tijdelijke voorzieningen diversiteit mee naar de locatie.

Figuur 1: Actoren analyse Maassluis, 2022

SWOT – Analyse

Figuur 2: SWOT-analyse Maassluis (Gemaakt door: Z. Tardemir, 2022) (Gemaakt op Miro.com, 2022)

Op figuur 2 is de SWOT-analyse te zien met als onderwerp de locatie Maassluis. Ook is tijdens deze analyse de probleemstelling van het adviesrapport voor ogen genomen. De SWOT-analyse gaat dus over de aantrekkingskracht van bezoekers naar de locatie Maassluis.

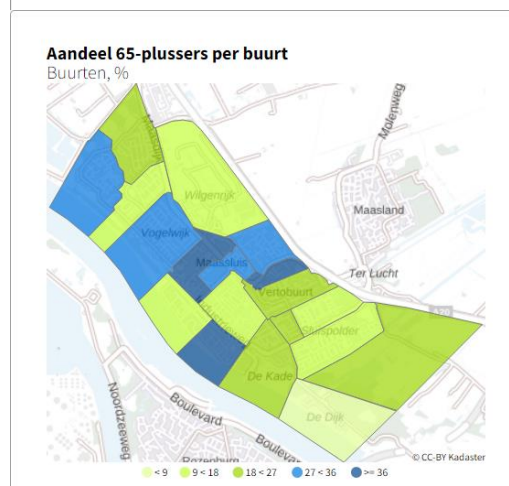
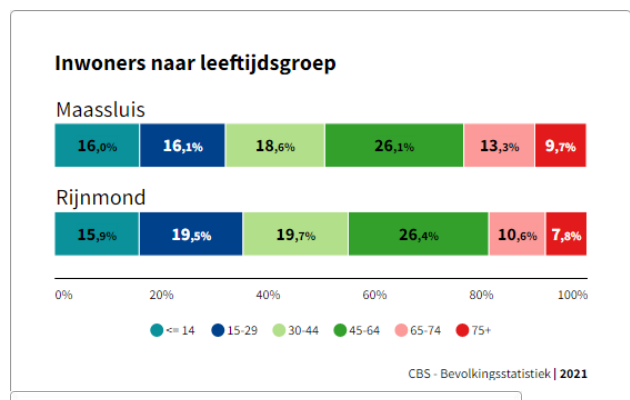
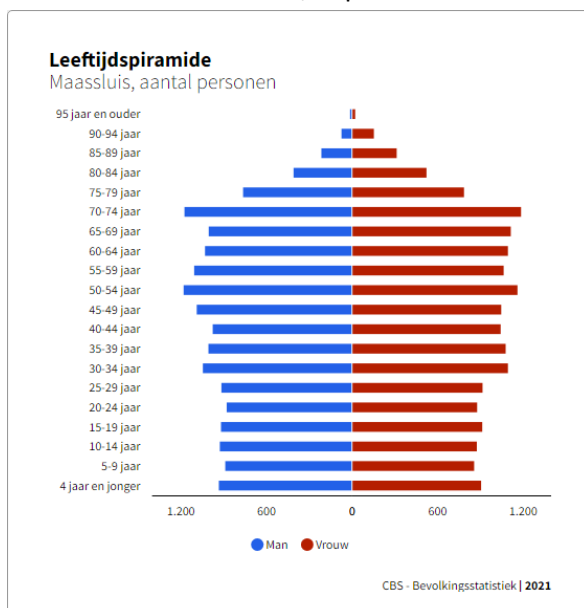
De sterktes en kansen kunnen ervoor zorgen dat de zwakke punten en bedreigingen in Maassluis kunnen verdwijnen. Hierbij is de samenwerking van de bewoners, de gemeente Maassluis en de gemeente Rotterdam van belang.

DESTEP – Analyse

Demografisch

- 34.148 inwoners
- Bevolkingsgroei per maand 0,5%
- 44 jaar gemiddelde leeftijd
- Bevolkingsgroei 18,5% in 2050 ten opzichte van 2020
- Per huishouden 2,22 personen

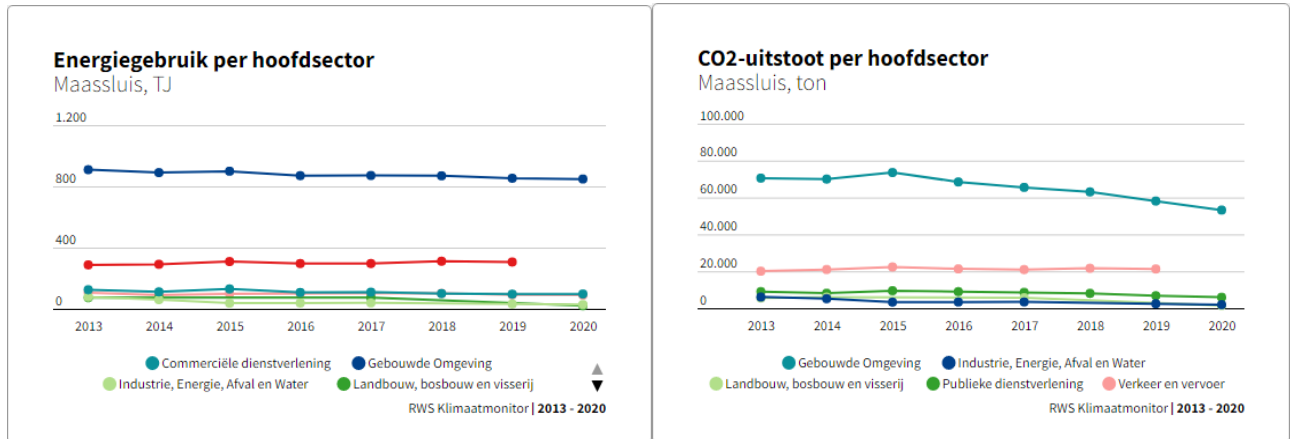
Figuren 2,3 en 4 (Maassluis & Schiedam, 2022)

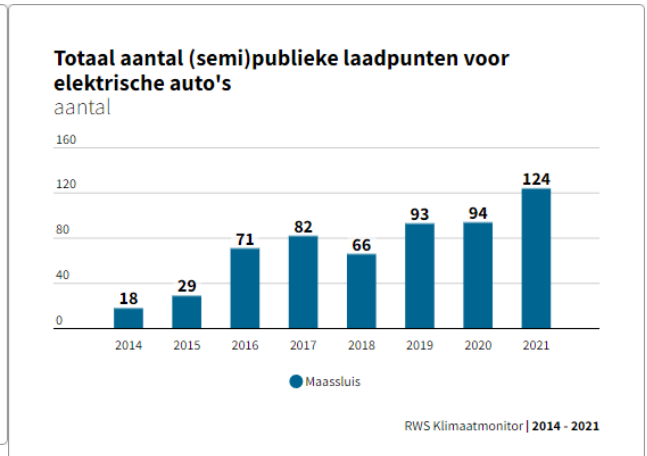
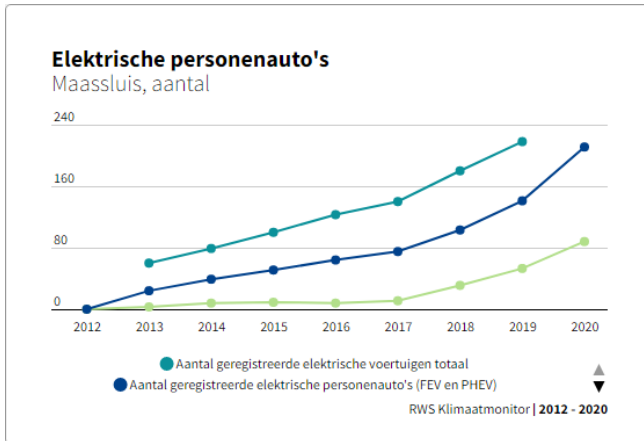
Technologisch

- Het hoofdkantoor van Lely Nederland is gevestigd in Maassluis
- Euro-products is gevestigd in Maassluis

Ecologisch

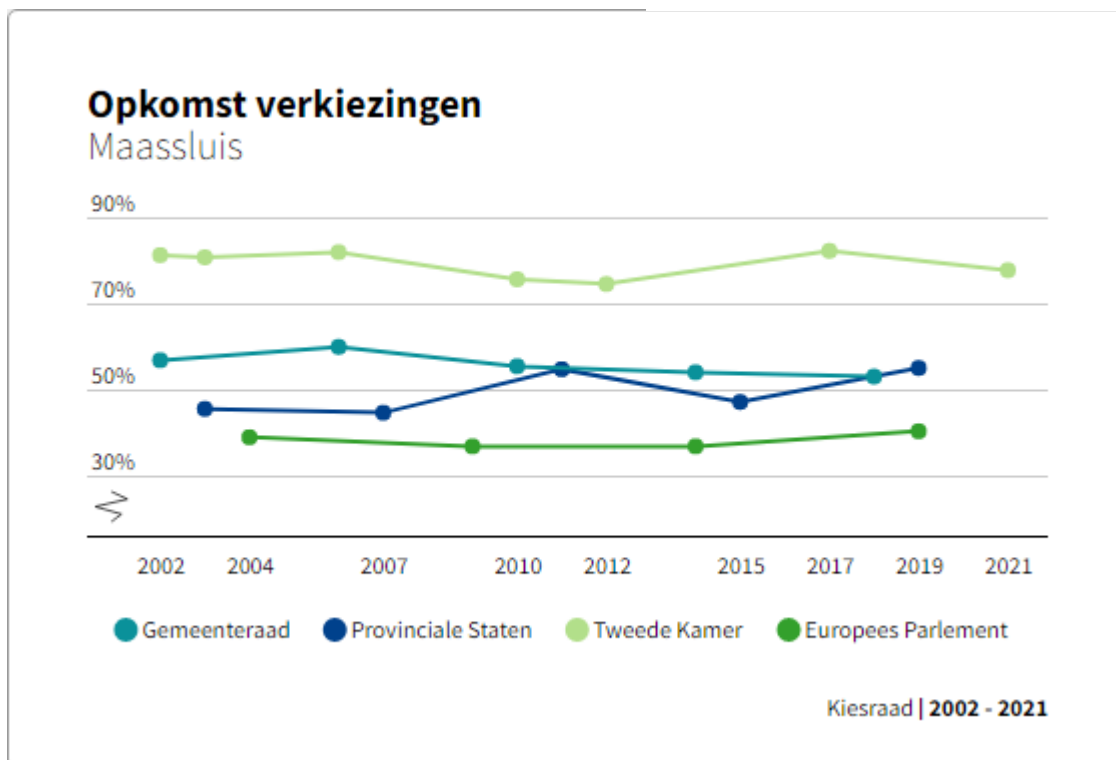

Figuur 5 en 6 (Maassluis & Schiedam, 2022)

Politiek-juridisch

Figuur 7 en 8 (Maassluis & Schiedam, 2022)

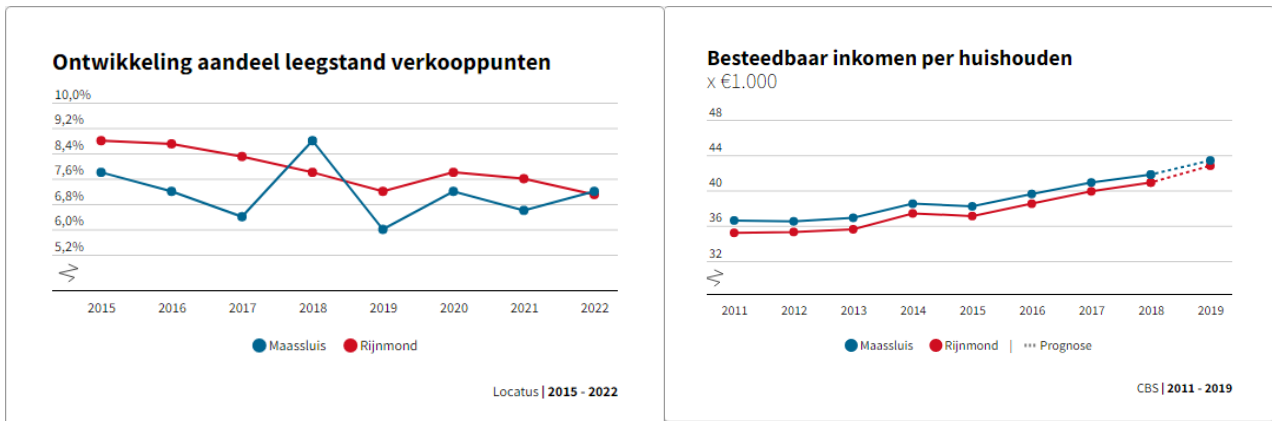
Figuur 9 (Maassluis & Schiedam, 2022)

Sociaal cultureel

- Inwoners met een migratieachtergrond 29%
- Score cito gemiddeld: 536/550
- Basisscholen 10
- Middelbare scholen 2
- Inwoners met een bijstandsuitkering 5,4%

Economisch

- Werkeloosheid 3,9%
- Totaal aantal banen 8270
- WOZ-waarde 245.000 euro
- Huishoudens in de bijstand 840

Figuur 10 (Maassluis & Schiedam, 2022)

Doelgroep

Als projectgroep hebben wij gekeken naar een aantal doelgroepen. Hieruit zijn wij tot conclusie gekomen om de groep mensen aan te spreken die zich bezighouden met het (historisch) maritiem.

Onderbouwing:

Het belangrijkste deel van Maassluis is het historisch maritiem. In Maassluis bevindt zich een binnenhaven en buitenhaven, hieromheen zijn er vele belangrijke monumenten aanwezig. Men die niet geïnteresseerd is in het maritiem zal ook niet zo snel komen naar het gebied (Maassluis). Omdat wij als projectteam ons concentreren op het aantrekken van bezoekers naar Maassluis kijken wij welke bezoekers het interessant vinden om het historisch maritiem te bekijken. Dit zijn dus bezoekers die hun tijd willen stoppen in het maritiem van Maassluis.

Als wij dieper in moeten op de doelgroep kunnen wij zeggen dat er dus gekeken wordt naar mensen die interesse hebben in:

- Waterbus
- Historisch maritiem
- Monumenten

Ook is het belangrijk dat deze mensen dan tijd hebben voor de activiteiten.

Wij hopen als team met onze ideeën de volgende groepen te trekken:

- Gezinnen (met jonge kinderen, die interesse hebben in schepen)
- Volwassenen (ongeveer 45+)
- Ouderen

2.4 Theoretisch kader

In het theoretische kader zijn de definities en modellen weergegeven die betrekking hebben op het onderzoek.

Definities

Duurzaamheid

Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. Kortom ervoor zorgen dat de aarde bewoonbaar blijft (*VTwonen, 2020*).

Duurzaamheid wordt meestal omschreven aan de hand van de drie P's: People, Planet en Profit. Hierbij is het van belang dat deze drie P's in evenwicht zijn. Hierdoor wordt ervoor gezorgd dat de aarde op lange termijn leefbaar blijft. Op het gebied van duurzaam wonen kunnen er op verschillende aspecten aanpassingen worden gedaan. Denk hierbij aan energie besparen of zelf energie opwekken etc. (*VTwonen, 2020*).

Energie transitie

De definitie van energie transitie is de overgang van een energiesysteem gebaseerd op fossiele energiebronnen naar een energiesysteem gebaseerd op duurzame en CO₂-neutrale energiebronnen. Kortom de overgang van het gebruik van kolen, olie en gas naar het gebruik van zon, wind en water als bron van energie (*Royal HaskoningDHV, Z.D.*).

Erfgoed

Goederen en bezittingen wat overgaan bij erfenis (naar de volgende generatie) heet erfgoed (*Encyclo, 2022*). In het gebied Maassluis bevindt zich varend erfgoed in de historische havens. Dit maakt de locatie uniek en geeft het een toevoeging aan het karakter van de locatie.

Klimaatadaptie

De aarde warmt op en het klimaat verandert. Nederland moet zich voorbereiden op de risico's van het veranderende klimaat en hierop de omgeving aanpassen. Dit wordt klimaatadaptie genoemd. Voorbeelden van klimaatadaptie zijn: dijken verstevigen, rivieren verbreden en meer groen in steden en dorpen. Het voordeel van klimaatadaptie is dat Nederland groener en leefbaarder wordt (*Ministerie van Algemene Zaken, Z.D.*).

Bereikbaarheid

Een goede bereikbaarheid betekent dat een gebied goed te bereiken is. Dus punt A en punt B zijn goed aan elkaar verbonden (vanuit het openbaar vervoer of met de auto), dit zorgt ervoor dat het gebied snel te bereiken is (ondanks het ver uit elkaar ligt) (*Encyclo, 2022*).

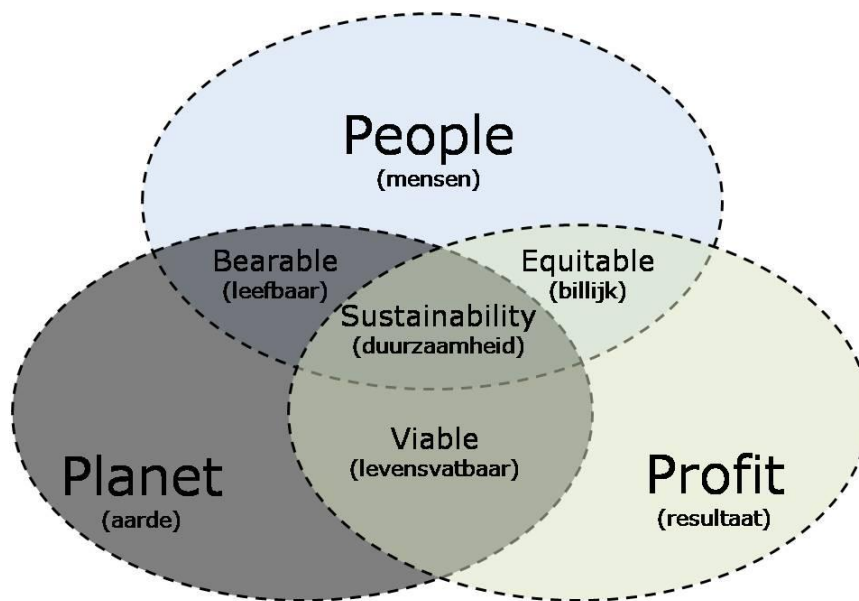
Vindbaarheid

Als een plek of product makkelijk te vinden is heeft het een goede vindbaarheid (*Encyclo, 2022*).

Bewegwijzering

Wegwijzers die de richting van de weg laten zien of informatie geven over de afstand/ locatie (*Encyclo, 2022*).

Model People, Planet & Profit

Figuur 11: People, Planet & Profit (Managementmodellensite, Z.D.)

People

Met de P van people worden alle belanghebbende (stakeholders) bedoelt. Dit zijn alle mensen die iets te maken hebben met de onderneming (Onderneem duurzaam, 2018).

Planet

Bij de P van planet gaat het om de planeet aarde. Hierbij is het van belang dat er zo min mogelijk CO2 uitstoot als het kan. Ook wordt er hierbij gekeken naar de producten die gerecycled kunnen worden. Bij recyclen wordt er gekeken naar de producten en zoveel mogelijk van de gebruikte stoffen worden weer teruggegeven aan de aarde, zonder dat het schadelijk is (Onderneem duurzaam, 2018).

Profit

De P van profit hoort bij de huidige maatschappij. Winst maken is hierbij een belangrijk aspect. Maar bij deze P is het belangrijker om financieel gezond te zijn. Dat wil zeggen dat het een klein beetje winst maakt, maar niet uit is op maximalisatie hiervan (Onderneem duurzaam, 2018).

3.Huidige situatie

Onder dit kopje wordt er gekeken naar de huidige situatie van Maassluis, hieronder wordt er gekeken naar de demografie en wordt de huidige situatie verder verbeeld met behulp van een kaart.

3.1 Demografie

Maassluis is in 1614 ontstaan. Tegenwoordig speelt de scheepvaart nog steeds een belangrijke rol in Maassluis (*Ervaar Maassluis, 2021*). Maassluis is een mooie stad met veel historie, waarvan nog veel van over is. Ook bevat Maassluis maritieme geschiedenis wat vooral terug te vinden is in de binnen- en buitenhaven (*Ervaar Maassluis, Z.D.*).

Maassluis heeft totaal 34148 inwoners. De gemiddelde leeftijd is 43,5 jaar. En er zijn totaal 15975 woningen in Maassluis (*Gemeente Maassluis-Gemeente Schiedam, Z.D.*).

Het aantal bezoekers in Maassluis zijn het afgelopen jaar met 40% gestegen. Ongeveer 8500 toeristen bezochten het informatiepunt Ervaar Maassluis (*AD, 2019*).

3.2 Overzichtskaart

Figuur 12 :Kaart huidige situatie Maassluis (Gemaakt op illustrator, 2022) (Gemaakt door Z. Tardemir, 2022)

Op figuur 4 is de kaart van de huidige situatie te zien van Maassluis. Op de kaart is het te zien dat de metro een spoor heeft over de binnenhaven. Ook is er gekeken naar de parkeerlocaties waar bezoekers kunnen parkeren. Deze zijn merendeels aanwezig in het zuiden (bij het water) ook is er een plek aanwezig bij de metrohalte Maassluis Centrum. Hierbuiten is er bij de metrohalte ook een locatie aanwezig om fietsen te stallen. De overzichtskaart verbeeldt het gebied waar de nieuwe looproutes worden gerealiseerd en waar de halte van de waterbus komt.

4 Bereikbaarheid en vindbaarheid

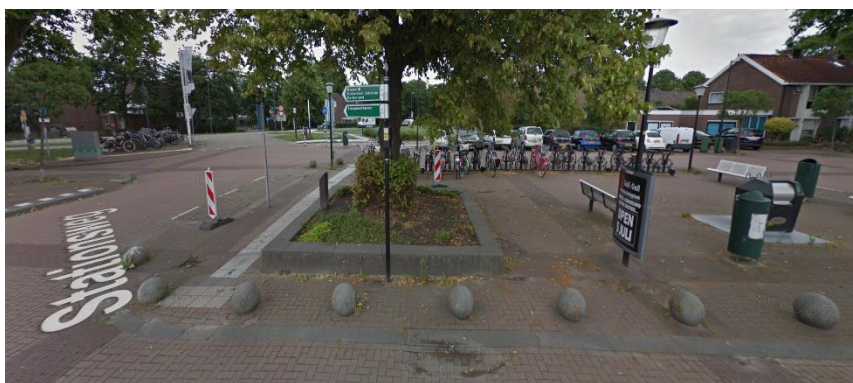
In dit hoofdstuk wordt er ingegaan op de bereikbaarheid en vindbaarheid van Maassluis. Eerst zal de huidige situatie worden weergegeven en vervolgens komen de verbeterpunten aan de orde.

4.1 Huidige situatie

Stations

Maassluis centrum

Het station Maassluis centrum werd geopend op 17 augustus 1891. Het huidige station werd in 1980 opgericht. Momenteel staan er bij station Maassluis centrum een aantal borden, zodat de bezoekers en inwoners weten waar bepaalde dingen zijn in Maassluis. Hieronder is de huidige situatie van station Maassluis centrum te zien (zie figuur 5 en 6) (*Stationsweg, Z.D.*).

Figuur 13: Stationsweg (Google Maps, 2022)

Figuur 14: Stationsweg (Google Maps, 2022)

Overige plekken bewegwijzering

Maassluis krijgt een nieuwe bewijzering voor de belangrijke plekken in de stad. De huidige bewegwijzering is verouderd en nog niet compleet. Verder zijn de parkeersituaties bij het winkelcentrum Koningshoek en in het Stadshart zijn gewijzigd. Daarom wordt ook de bewegwijzering vernieuwd.

Verder wordt ook de verwijzing naar de belangrijke plekken in de stad bij de gemeentegrens gestart, zowel van afrit 6 en 7 van A20. Ook gaat de gemeente een aantal verwijsborden en palen

hergebruiken zodat de aanschafkosten worden verlaagd en daardoor sprake van duurzaam hergebruik van materialen. De levensduur zal hiervan minimaal 20 jaar zijn (WOS, 2020).

4.2 Bewegwijzering andere steden

De binnenstad van Steenwijk wordt aantrekkelijker door nieuwe borden te plaatsen. Er zijn 21 nieuwe palen met bewegwijzering naar de belangrijkste plekken van Steenwijk geplaatst. “Hiermee willen we bovenal gastvrijheid uitstralen als stad”, zei Bram Harmsma (Heppenhuis, 2021).

Figuur 15: Bewegwijzering (Heppenhuis, 2021)

4.3 Maatregelen om de vindbaarheid van een stad te verbeteren

Volgens stedelijk ontwerper, Patrick Verbunt, zijn er een aantal maatregelen die een stad aantrekkelijk kan maken voor bezoekers. Hieronder zijn de meest relevante maatregelen weergegeven die van belang zijn voor het onderzoek.

1. Volgens de stedelijk ontwerper is kunst van belang als het gaat om de beleving van de openbare ruimte. Kunst wordt vooral gezien als oriëntatiepunt tijdens het navigeren. Hierbij is het van belang dat het unieke ontwerpen zijn om meer mensen aan te trekken.
2. De stedelijk ontwerper geeft aan dat de visuele herkenningspunten er zijn om mensen te informeren over gebeurtenissen die plaatsvinden in de stad. Hierbij is het belangrijk om te variëren tussen beschikbaar en essentieel straatmeubilair.
3. Een groene omgeving zorgt ervoor dat de aankomstroutes herkend worden. Hierbij is het van belang dat het gelijkvormig is.
4. Volgens de stedelijk ontwerper is het belangrijk dat de looproutes vanaf het station naar het centrum aantrekkelijk, herkenbaar en aangenaam zijn voor de mensen. Hierbij moet er rekening gehouden worden met overzichtelijke borden die duidelijke informatie geven naar het centrum.
5. Een goede bewegwijzering rondom de OV-haltes en parkeerterreinen is een cruciaal punt. Dit zorgt voor toegevoegde waarde voor de voetgangers.

(Verkeersnet, 2020)

Bovenstaande punten zijn er om de vindbaarheid van een stad te verbeteren. De gemeente Maassluis is momenteel bezig met de fietsroutes uitbreiden in Maassluis. Verder zal er in dit adviesrapport de volgende punten meegenomen worden die van extra belang zijn:

- Wandelroute ontwikkelen
- Voetgangersbewegwijzering verbeteren

Deze punten worden in het volgende kopje specifiek uitgewerkt, omdat deze punten het beste aansluiten op de probleem- en doelstelling van het onderzoek.

4.4 Verbeteringen bereikbaarheid en vindbaarheid

Looproute vanuit het station

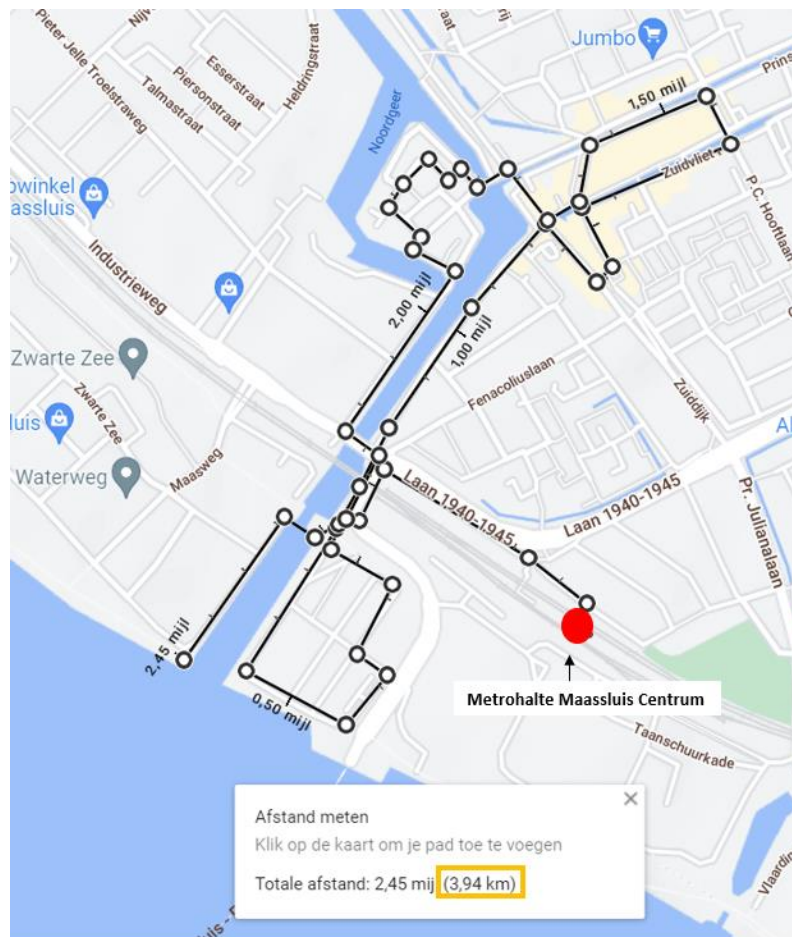
Er is gebleken dat er veel winst te behalen valt bij het ontwikkelen van een wandelpromenade/looproute (Verkeersnet, 2020). Hierbij wordt er hieronder een looproute

gecreëerd, zodat de bezoekers een duidelijk overzicht hebben waar ze heen kunnen lopen in Maassluis.

Hieronder wordt er een looproute weergegeven vanuit station Maassluis centrum. Hierbij is er rekening gehouden met historie, horeca en andere voorzieningen. Dit zorgt voor een hoge tevredenheid.

- Toegevoegde waarde van aantrekkelijke looproutes

Er zullen een aantal punten weergegeven worden die voor toegevoegde waarde zorgen van aantrekkelijke looproutes. Een aangename ervaring is een belangrijk punt. Uit onderzoek is gebleken dat aandacht besteden aan aantrekkelijkheid nuttiger is dan investeren op technisch gebied als de beleving op het gebied van routes niet op orde is. Een aantrekkelijke omgeving heeft een positief effect op de sociale verbinding en het draagvlak voor verschillende voorzieningen. Ook zorgt het voor een sociaal veilige omgeving (*Allesoversport.nl, 2021*).

Figuur 17 Korte route, Vanaf Maassluis Centrum metro, Bron: Google maps

Bij kopje 5.2.2 wordt er verder ingegaan op de looproutes.

Borden en kaarten voor de bewegwijzering rondom station Maassluis Centrum

Om ervoor te zorgen dat bezoekers alles goed kunnen vinden in Maassluis is het belangrijk dat de bewegwijzering goed in orde is. Het doel van bewegwijzering is bezoekers helpen met de weg te vinden in een omgeving (*De Omgevingspsycholoog, 2014*).

Hieronder wordt er een voorbeeld weergegeven hoe de bewegwijzering bij Amsterdam Centraal is. Hierbij is te zien dat er een duidelijke kaart weergegeven is met een legenda, zodat de bezoekers in één oogopslag kan zien waar alles is in Amsterdam. Dit voorbeeld is een goed idee om ook weer te geven bij station Maassluis centrum.

Figuur 18: Bewegwijzering (Arnada Mobility, Z.D.)

Kaarten op stapel aanwezig

Ter observatie is gebleken dat er op dit moment geen kaarten aanwezig zijn bij station Maassluis centrum. Als bezoekers aankomen bij Maassluis via RET dan is het van belang dat ze goed weten waar ze heen kunnen. Dit kan door middel van uitgeprinte kaarten. Hierbij wordt er een mogelijkheid gegeven aan de bezoekers dat ze de kaarten mee kunnen nemen als ze naar het centrum gaan.

Karakter van Maassluis toevoegen aan openbaar vervoer haltes

In vergelijking met Rotterdam zijn er onvoldoende reclameborden bij openbaar vervoer haltes in Maassluis aanwezig.

In Rotterdam hebben ze al veel rekening gehouden met reclameborden:

Figuur 19: RET-halte metro (RET, Z.D.)

Het idee is om meer reclameborden te plaatsen in Maassluis en op de reclameborden de historie van Maassluis te projecteren. Hierdoor krijgen de bezoekers een beter beeld over Maassluis en kunnen ze tijdens het wachten op de metro zich meer verdiepen in Maassluis.

Paaltjes toevoegen rondom de looproute

Er is een looproute in Maassluis gecreëerd (zie afbeelding hierboven). Het idee is om nog paaltjes toe te voegen rondom de looproute, zodat de mensen een beter beeld hebben waar ze zijn en hoe ver ze nog moeten. Ook krijgen de mensen door de paaltjes een goed beeld welke kant ze op moeten. Hieronder wordt er een voorbeeld weergegeven:

Figuur 20: Wegwijzers (Myfootprints, Z.D.)

5. Verbindingen binnen en naar Maassluis

In dit hoofdstuk wordt er ingegaan op de verbindingen binnen en naar Maassluis. Eerst wordt de huidige situatie weergegeven en daarna komen er nieuwe opties aan bod.

5.1 Huidige situatie

Ligging van de havens

Maassluis is de eerste stad aan rivier de schein, daarom is een haven een belangrijk onderdeel van de stad. Maassluis bevat een binnen- en een buitenhaven. De buitenhaven wordt vooral gebruikt voor erfgoed schepen. De binnenhaven heeft een combinatie van erfgoed schepen en pleziervaart.

Figuur 21 Bovenaanzicht verduidelijking binnen- en buitenhaven

De binnenhaven bevat ook een drijvende steiger voor passantschepen aan de Geerkade West. Deze biedt 19 ligplaatsen voor zeil- en motorschepen tot 15 meter lang.

Passantenhaven

Figuur 22 Bovenaanzicht verduidelijking Passanthaven

Huidige verbindingen

Maassluis is bereikbaar op verschillende manieren: lopend, fietsend en met de auto. Maassluis bevindt zich naast de A20/ E25, afslag 7: Maassluis, en is dus erg goed bereikbaar met de auto.

Figuur 23 Bovenaanzicht ligging Maassluis Infrastructuur, Bron: Google maps

Sinds 1970 werd Maassluis ook bereikbaar met de trein, dit kon tot 2017. Deze spoorlijn is sinds kort omgezet naar een metrolijn De RET verzorgt de Hoekse Lijn tussen Hoek van Holland en Schiedam. Eerst was dit een trein spoorlijn, maar deze is nu omgezet naar een metrolijn.

De lijn van Hoek van Holland Strand naar Nesselande stopt bij twee metrohaltes in Maassluis: Maassluis West en Maassluis Centrum. De halte Maassluis centrum bevindt zich het dichtst bij de haven.

Figuur 24 Metro kaart Rotterdam, Bron: RET

Figuur 25 Bovenaanzicht ligging Maassluis Metrolijn, Bron: Google maps

5.2 Opties nieuwe verbindingen

Om meer bezoekers en toeristen naar Maassluis toe te krijgen, zijn optimale verbindingen erg belangrijk. Zoals in bovenstaande kopje al omschreven gaat, is Maassluis al goed bereikbaar met de metro. De aanleg van de metrostations heeft voor weinig tot geen verbetering gezorgd. Er zullen dus nog anderen oplossingen verzonden moeten worden, om Maassluis nog beter bereikbaar te maken.

Waterbus

De waterbus een openbaarvervoersmiddel over het water. Deze vaart al rond sinds 1999, maar werd in 2010 overgenomen door Arriva. Sinds die tijd werd het reizen met de ov-chipkaart ook mogelijk op de waterbus. Fietsen mogen gratis mee aan boord, en losse tickets kunnen bij automaten of bij de stewards aan boord (Blue Amigo).

Onderstaande afbeelding is een foto van de 'Aqarunner'. Dit schip heeft een capaciteit van 130 personen, en ook kan er gebruik worden gemaakt van dit schip met de fiets (Zie bijlage I).

Figuur 26 Afbeelding Waterbus 'Aquarunner'

De huidige route en de verschillende lijnen van de waterbus zijn in onderstaande afbeelding te zien. De lijn heet dan ook Rotterdam – Drechtsteden.

Figuur 27 Plattegrond waterbus

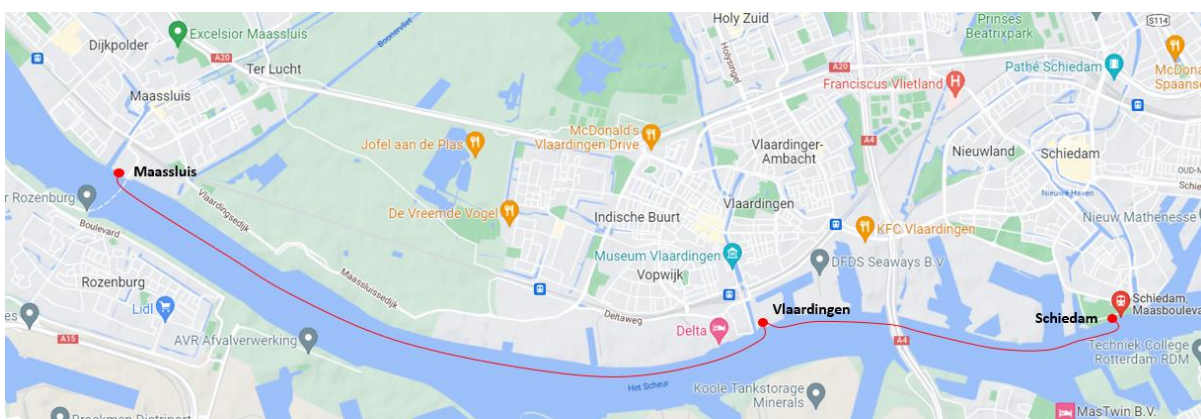
Zoals in bovenstaande kaart af te lezen, is het mogelijk om van Rotterdam naar Dordrecht te varen met de waterbus. Er is gebleken dat veel fietsers gebruik maken van deze route. In Dordrecht worden namelijk fietsroutes aangeboden die makkelijk bereikbaar zijn met de waterbus. Vanuit dit opzicht blijkt dat het Maassluis ook goed zal doen om een verbinding aan te leggen met de waterbus.

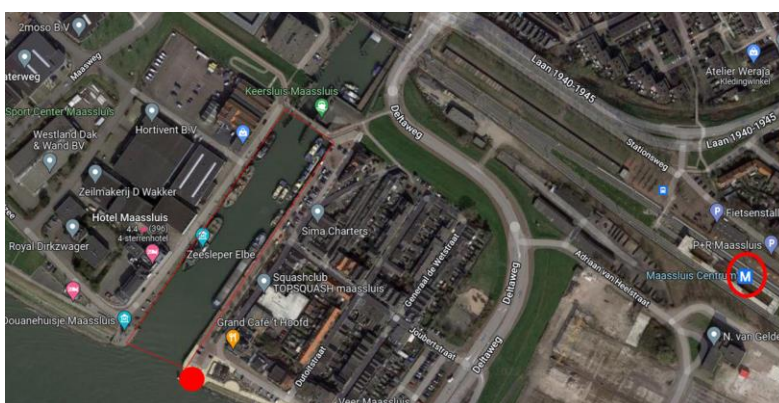
Figuur 28 Lijn 18 en 181 waterbus, Bron: Blue Amigo

De bovenstaande lijnen 18 of 181 zouden uitgebreid en verlengd kunnen worden naar Maassluis. De meest logische route zal langs Vlaardingen zijn. Hier zou dan ook makkelijk een extra opstapplaats/aanlegsteiger aangelegd kunnen worden. In onderstaande afbeelding is een idee geschetst hoe deze lijn zal moeten verlopen.

Figuur 29 Verlenging lijn waterbus Maassluis, Bron: Google Maps

Het aanlegpunt in Maassluis zal aangelegd worden ten hoogte van de Buitenhaven van Maassluis. Dit zorgt voor een goede loopverbinding naar de Binnen- en Buitenhaven, en naar het centrum. Ook ligt dit punt op loopafstand van de metrohalte Maassluis Centrum. Zie hieronder:

Figuur 30 Verduidelijking ligging Waterbus Maassluis, Bron: Google maps

Looproutes

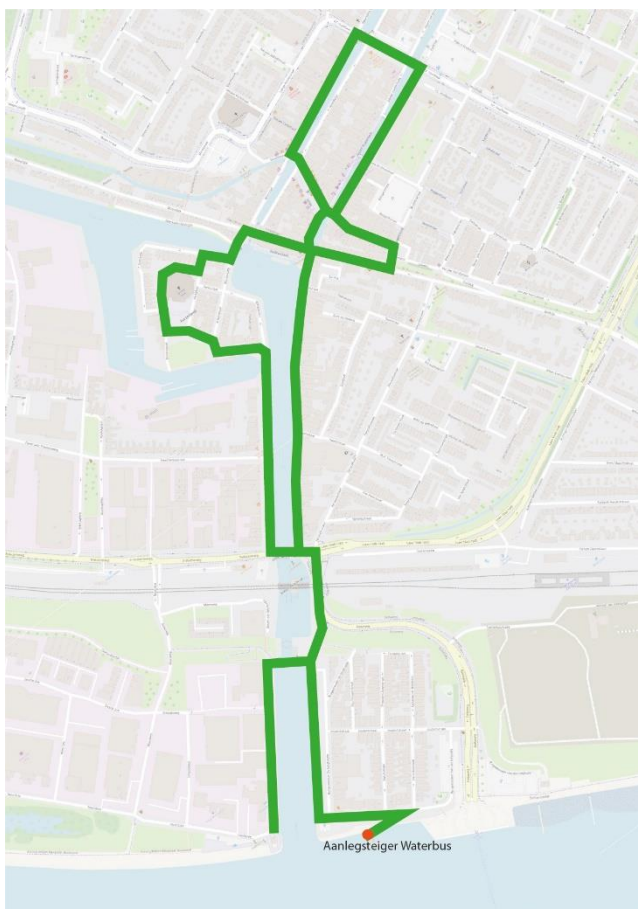
Zoals in bovenstaande kopje is omschreven is de waterbuslijn van Dordrecht naar Rotterdam een inspiratiebron geweest. Veel mensen komen op Dordrecht af door de verschillende fiets en looproutes. Dit zou in combinatie met al het interessante erfgoed, in Maassluis ook toegepast moeten worden. Ook omdat hier erg veel geschiedenis en erfgoed te bezichtigen is. Dit wordt in dit hoofdstuk gecombineerd met een looproute.

Het meest gunstigste zal zijn als deze looproute aansluit op de metrohalte Maassluis centrum, en de aanlegplaats voor de waterbus. (Zie afbeeldingen bovenstaande kopje.) In de Binnen- en Buitenhaven valt erg veel te zien. Het zal dan ook belangrijk zijn om met deze looproute deze twee havens wat meer aan elkaar te koppelen.

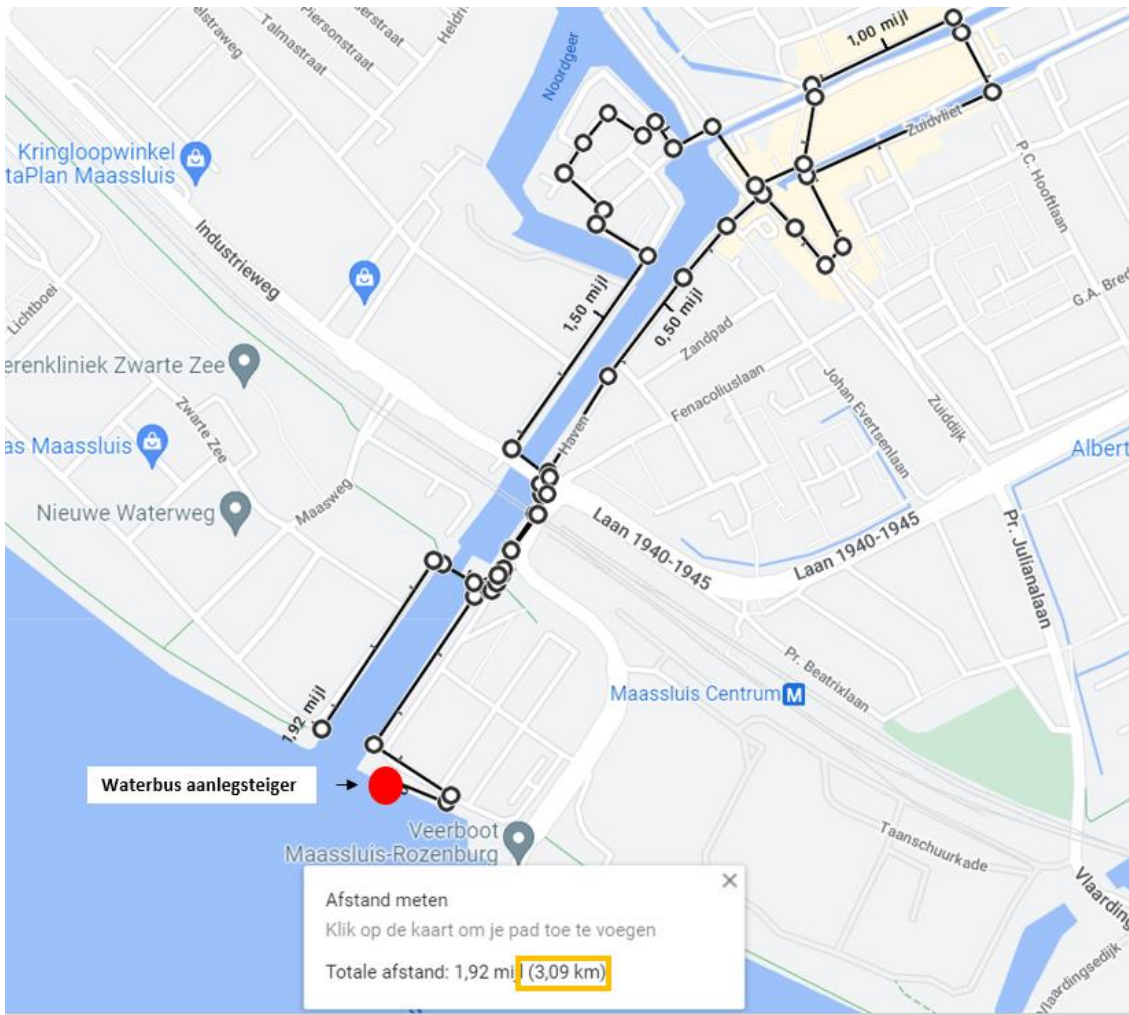
Om wat variantie te behouden in de bezoekers zal de route toegankelijk zijn voor iedereen. De route is 3,09 km lang, en vat eigenlijk de mooie oude erfgoed havens en het centrum samen, ook komt de route langs 2 erfgoed musea: Het Maassluis museum en Het Sleepboot museum.

Deze route kan dus gelijk gecombineerd worden met de waterbus, bezoeken van musea en erfgoed, bijvoorbeeld de schepen. Ook kan deze route, omdat deze door het centrum loopt erg goed gecombineerd worden met een bezoekje aan een van de horecagelegenheden.

De looproute vanaf de metro is ook aangegeven in kopje 4.4. In dit hoofdstuk is ook de route vanaf de waterbus aangegeven.

Figuur 31: looproute vanaf de waterbus (Gemaakt op Illustrator, 2022) bron: (openstreetmap, Google)

Figuur 32 Looproute, vanaf waterbus, Bron: Google maps

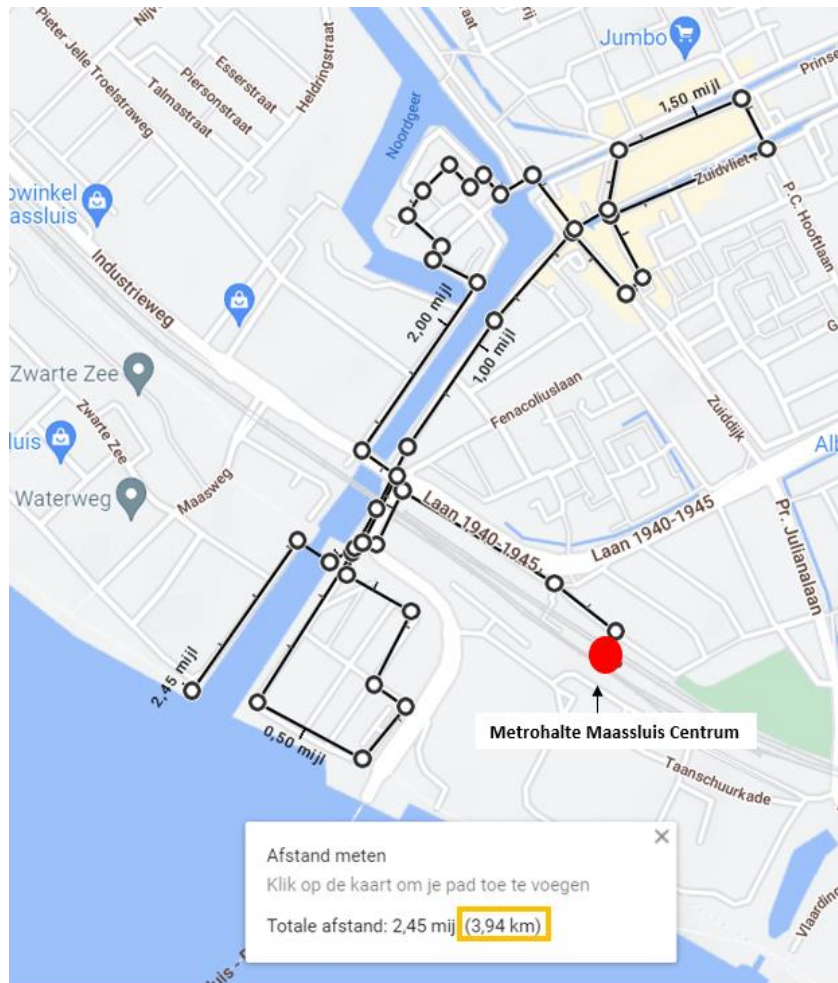
Het is ook mogelijk om deze route te lopen vanaf het metrostation. Vanuit hier maakt het ook gelijk mogelijk om met de auto te komen en de route lopend af te leggen. Omdat er ruimte is voor parkeren bij metrostation Maassluis centrum:

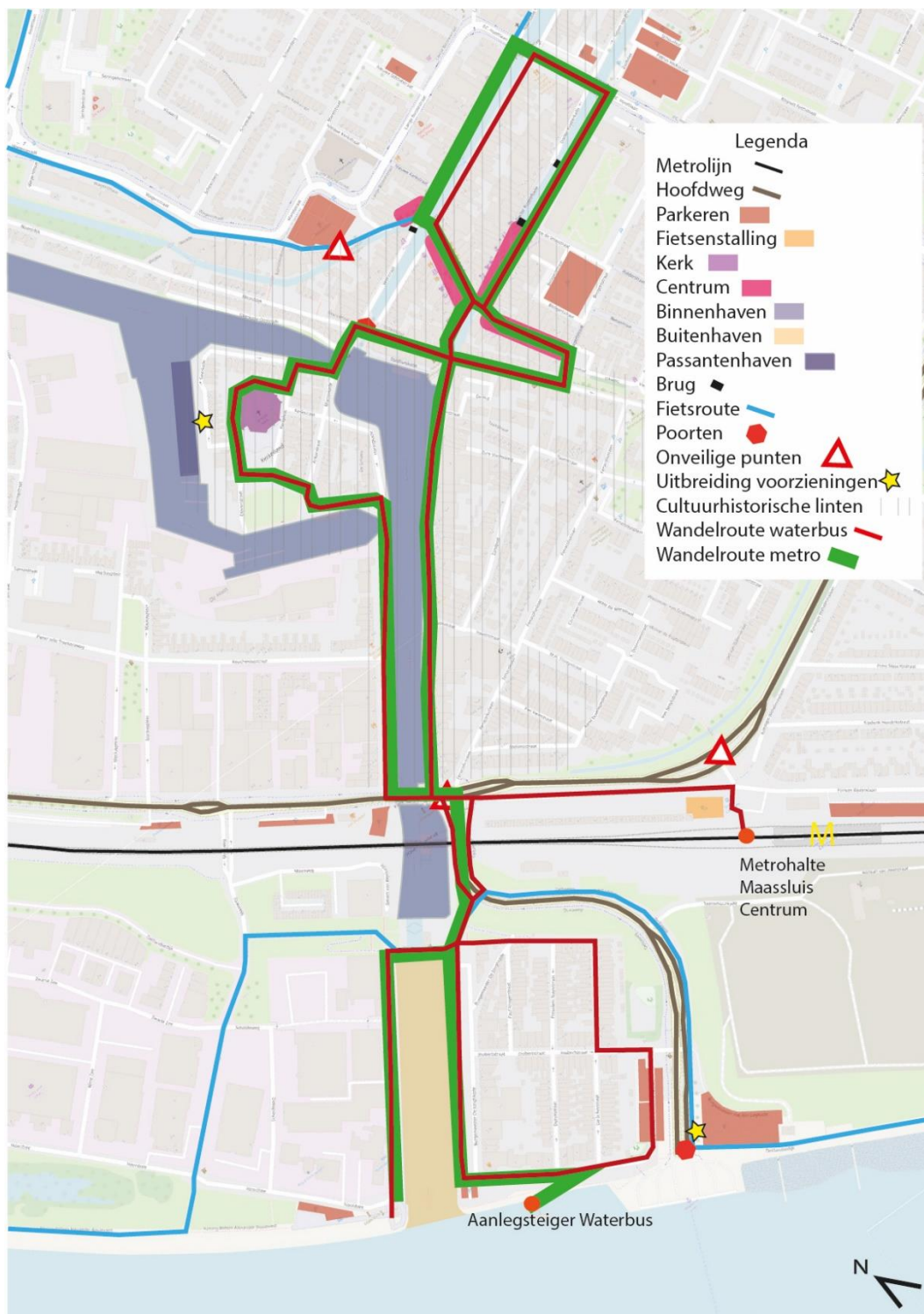
Figuur 33 P+R Maassluis centrum, Bron: Google maps

Figuur 34: Looproutte vanaf de metro (Gemaakt op Illustrator, 2022) bron: (openstreetmap, Google)

Figuur 35 Korte route, Vanaf Maassluis Centrum metro, Bron: Google maps

Figuur 36: Kaart toekomst Maassluis (met route vanaf metro en waterbus) (Gemaakt op illustrator, 2022) (Gemaakt door Z. Tardemir, 2022) bron: (openstreetmap, Google)

Op figuur 19 is de toekomstige situatie van Maassluis te zien. Hierop zijn de nieuwe looproutes vanuit de metro en de waterbus weergegeven. Beide looproutes komen overheen, omdat deze langs de monumenten en bezienswaardigheden van Maassluis gaan. Dit betekent dus dat er veel te zien is tijdens de wandelingen over de routes. (Wel moeten de bezienswaardigheden aangepast worden om beter de aandacht van de bezoekers te trekken, hierover wordt meer verteld onder het kopje geschiedenis.)

Connectie van metro naar de haven

In deze paragraaf wordt er dieper in gegaan op de looproute vanaf het metrostation naar de haven. Hieronder zijn een aantal sfeerbeelden weergegeven die een impressie geven van de huidige situatie.

Figuur 37 bron: (openstreetmap, Google) (Gemaakt op illustrator, 2022) (Gemaakt door C, Fortuin, 2022)

Op de pagina hiervoor zijn een aantal sfeerbeelden te zien die duidelijk maken dat de looproute vanaf het metrostation Maassluis centrum naar de havens van Maassluis niet aantrekkelijk is om langs te wandelen. De straat is lang en saai en nodigt niet uit om richting het stadscentrum van Maassluis te lopen. Daarnaast staan er langs de weg garageboxen die voor een niet uitnodigend beeld zorgen van de route naar het centrum. Daarom is dit een van de mogelijke oplossingen om mensen vanuit de metro naar de haven en het centrum te lokken door i.p.v. garageboxen horeca en woningen te plaatsen. De woningen zorgen voor meer woningbeschikbaarheid en de horeca kan mensen vanuit de metro lokken om richting het stadscentrum te lopen.

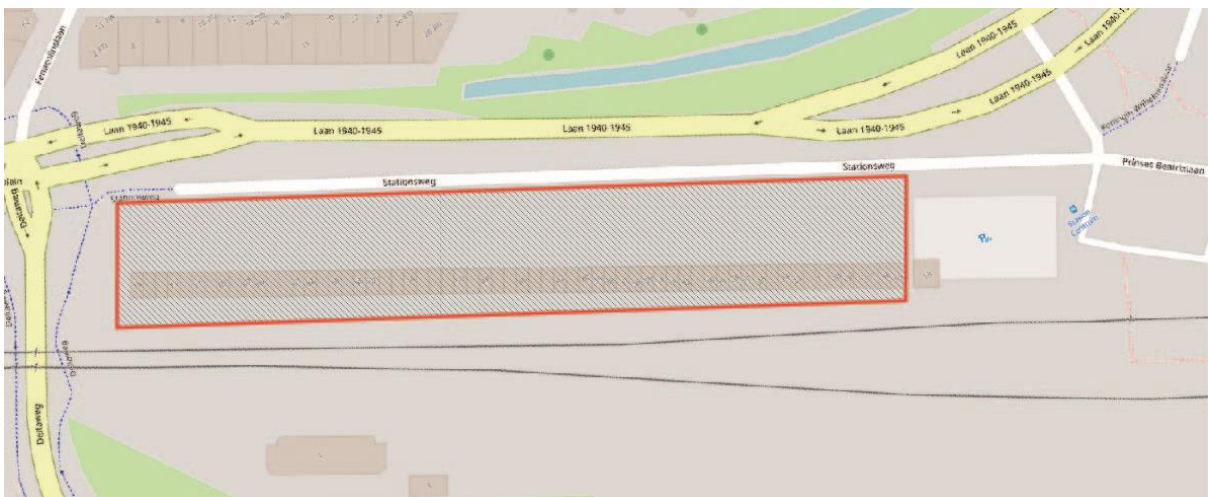
Na mondeling te hebben gesproken met een inwoner van Maassluis en de persoonlijke kijk op de niet aantrekkelijke route is er een visie gekomen voor de route. In de onderstaande plattegronden is te zien hoe de huidige situatie transformeert naar een aantrekkelijke looproute naar de haven van Maassluis.

Huidige situatie:

Figuur 38 bron: (openstreetmap, Google) (Gemaakt op illustrator, 2022) (Gemaakt door C, Fortuin, 2022)

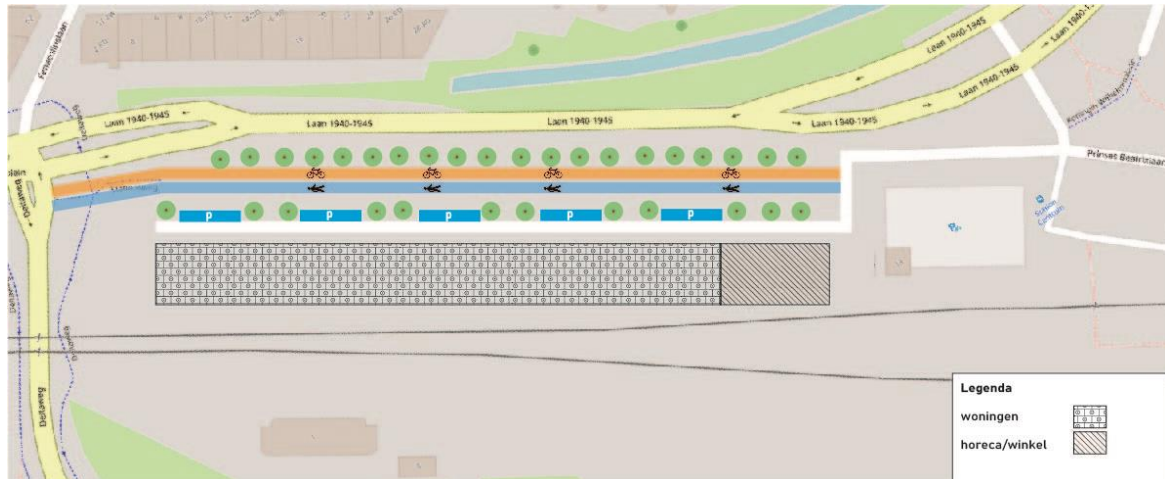
Ruimte voor verbetering:

Figuur 39 bron: (openstreetmap, Google) (Gemaakt op illustrator, 2022) (Gemaakt door C, Fortuin, 2022)

Nieuwe situatie

Figuur 40 bron: (openstreetmap, Google)) (Gemaakt op illustrator, 2022) (Gemaakt door C, Fortuin, 2022)

Door de garageboxen te vervangen voor woningen zorgt dit niet alleen voor een uitnodigend beeld en gevoel, het is ook een verbetering op het vlak van de woning schaarste in Maassluis. Naast de woningen is er ook ruimte voor een winkel of een horecagelegenheid. De woningen die worden gerealiseerd zullen 3 etages hebben.

De woningen worden appartementen voor jong en oud. Tot slot willen wij met dit advies ook de waterberging langs de weg vergroten. Dit gaat gebeuren op de daken van de appartementen en op de parkeerplaatsen. De parkeerplaatsen krijgen een open verharding waardoor er water de bodem in kan stromen i.p.v. dat het naar het riool loopt. Hiernaast is een foto te zien over de open verharding voor op de parkeerplaatsen.

Figure 41 voorbeeld van openverharding bron: Arnhem klimaatbestendig

6 Geschiedenis

Vele historische monumenten worden niet heel duidelijk naar buiten gebracht in de stad Maassluis. Als men met een gids wandelt worden vele dingen verteld, wat je niet rechtstreeks kan inzien als je alleen door de historische haven en stadskern wandelt. Dit kan veranderd worden met:

- Borden met tekst (die uitleggen wat er vroeger gebeurde of waarvoor het gebouw/ schip diende) (Meppeler Courant, 2022)
- Wegwijzers voor verduidelijking (Crow, 2020)
- Ramen die openstaan met hierachter poppen die de geschiedenis verbeelden (een beeld krijgen over hoe het vroeger ging op de locatie) (Centraal museum Utrecht, Z.D.)
- QR-code en Video's (als je een code scant bij een monument kan je een video afspelen over de historie) (Gardien, 2022)
- Kunstwerken die wat vertellen over de geschiedenis of over het karakter van Maassluis (Gemeente Utrecht, Z.D.)
- Horecabedrijven die het historisch maritiem als thema gebruiken
- Openbaar vervoer waarin reclames worden gegeven over de historische haven van Maassluis (RET, Z.D.)

De bovenstaande ideeën kunnen toegepast worden rondom de loop- en fietsroutes. Dit maakt het gebied Maassluis aantrekkelijker voor bezoekers en kunnen zij in hun vrije tijd op een zelfstandige manier door de havens en stadskern van Maassluis wandelen en/ of fietsen.

7 Conclusie

Om Maassluis aantrekkelijker te maken voor bezoekers kan er goed gebruik worden gemaakt van het historische maritiem en de monumenten. Deze zijn goed aanwezig in Maassluis, echter is het zo dat het niet duidelijk genoeg naar buiten wordt gebracht. Dit zorgt ervoor dat de bezoekers van Maassluis niet weten waar ze langslopen of niet het hele verhaal kennen over de monumenten en schepen.

Om aandacht voor het verborgen karakter van Maassluis weer op te wekken zijn er een aantal handelingen nodig. Bezoekers vinden het fijn als een locatie goed te bereiken is, hiervoor is het idee om de route van de waterbus door te trekken naar de buitenhaven van Maassluis. Ook is het handig dat de bezoekers bij aankomst weten wat er te zien is en makkelijk aan informatie komen over de locatie en de bezienswaardigheden. Dit kan goed doorgegeven worden via informatieborden, wegwijzers, barcodes (video's), beelden, afbeeldingen en verbeeldingen. Ook kunnen een aantal locaties meer bedrijvigheid gebruiken (meer diversiteit onder horeca), dit zal ervoor zorgen dat de wandelroutes door Maassluis aantrekkelijker wordt voor bezoekers.

8 Aanbevelingen

Hieronder zijn de aanbevelingen voor Maassluis weergegeven. De aanbevelingen zijn gebaseerd op ons hoofdvraag. Er wordt dus gekeken om Maassluis aantrekkelijker te maken voor bezoekers.

8.1 Wandelroute

Vanuit de uitkomsten van het uitgevoerde onderzoek wordt aanbevolen om een looproute door centrum Maassluis te creëren. Deze looproute zal twee verschillende beginpunten hebben: metrohalte Maassluis centrum & de nieuwe aanlegsteiger van de Waterbus. De route is niet te lang, en kan makkelijk gecombineerd worden met bezoek aan erfgoed, musea en de horeca in Maassluis. Vanuit eigen interesses en voorkeuren kan de route dus gecombineerd worden. Dit maakt de route toegankelijk voor meerdere doelgroepen.

Ook kan bij station Maassluis de auto geparkeerd worden, en kan de route ook bewandeld worden door mensen die met de auto reizen.

8.2 Route vanaf metro naar haven

Uit onderzoek is gebleken dat de verbinding tussen het metrostation Maassluis centrum en de havens van Maassluis niet optimaal is. Vooral als het over de aantrekkelijkheid gaat om over deze wandelverbinding te lopen. De weg is saai, niet aantrekkelijk en heeft een negatieve uitstraling. Om de wandelverbinding aantrekkelijk te maken is er een visie ontwikkeld die verschillende meekoppelkansen heeft. Door het verbeteren van de wandelverbinding komen er meer mensen naar de havens van Maassluis. Daarnaast komen er ook nieuwe woningen beschikbaar door het plan en wordt het geheel aantrekkelijk. Tot slot worden de nieuw gecreëerde parkeerplaatsen en woningen klimaat adaptief ingericht doormiddel van open verhardingen en groene daken. Op deze manier zorgt het verbeteren van de wandelverbinding voor nieuwe woningen en een klimaat adaptieve straat.

8.3 Vindbaarheid

Uit onderzoek is gebleken dat er veel winst te behalen valt met een aantrekkelijke looproute vanuit het station Maassluis centrum. Hierbij is er een looproute gemaakt (zie figuur 5) die vanuit het station geprojecteerd kan worden. Ook is er uit onderzoek gebleken dat er momenteel nog onvoldoende borden en kaarten aanwezig zijn bij Maassluis centrum. Het voorstel is om borden naar belangrijke punten van Maassluis aan te geven en kaarten van Maassluis weer te geven, zodat de bezoekers een beter beeld hebben wat ze allemaal kunnen bezoeken in Maassluis. Verder zouden er kaarten op een stapel neergelegd kunnen worden bij station Maassluis centrum, want hierdoor kunnen de bezoekers deze kaarten meenemen en kunnen de bezoekers in een oogopslag zien wat ze kunnen bezoeken in Maassluis. Daarnaast kunnen er paaltjes rondom de looproute geplaatst worden, zodat de mensen de route goed kunnen volgen.

8.4 Bereikbaarheid

Tijdens het onderzoek is inspiratie opgedaan bij de waterbuslijn vanaf Rotterdam naar Dordrecht. Er is onderzoek gedaan en telefonisch contact geweest met 'Blue amigo': Het bedrijf die de waterbus beheerd. Vanuit Rotterdam komen veel wandelaars en fietsers naar Dordrecht die gebruik maken van loop en fietsroutes.

Vanuit het onderzoek en het contact is dus de volgende conclusie getrokken: Een aansluiting maken in Maassluis met de waterbus uit Rotterdam, zal veel fietsers en wandelaars lokken naar Maassluis. Zeker in combinatie met de wandelroute.

8.5 Terugbrengen van de geschiedenis

De volgende ideeën kunnen toegepast worden in de stad (rondom de looproutes) om het gebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers in Maassluis.

- Borden met tekst (die uitleggen wat er vroeger gebeurde of waarvoor het gebouw/ schip diende) (Meppeler Courant, 2022)
- Wegwijzers voor verduidelijking (Crow, 2020)
- Ramen die openstaan met hierachter poppen die de geschiedenis verbeelden (een beeld krijgen over hoe het vroeger ging op de locatie) (Centraal museum Utrecht, Z.D.)
- QR-code en Video's (als je een code scant bij een monument kan je een video afspelen over de historie) (Gardien, 2022)
- Kunstwerken die wat vertellen over de geschiedenis of over het karakter van Maassluis (Gemeente Utrecht, Z.D.)
- Horecabedrijven die het historisch maritiem als thema gebruiken
- Openbaar vervoer waarin reclames worden gegeven over de historische haven van Maassluis (RET, Z.D.)

Literatuur

- AD. (2019, 23 mei). Maassluis is populair: toeristen met veertig procent toegenomen. Geraadpleegd op 25 april 2022, van <https://www.ad.nl/waterweg/maassluis-is-populair-toeristen-met-veertig-procent-toegenomen~accb76f5/>
- Armada Mobility. (Z.D.). Bewegwijzering [Foto]. <https://www.armadamobility.nl/nl/productgroepen/bewegwijzering/> Blue Amigo. (Z.D.). Lijn & halte Informatie - Blue Amigo. Geraadpleegd op 24 april 2022, van <https://www.waterbus.nl/liijnen>
- Centraal museum Utrecht. (Z.D.). Poppenhuis. Centraalmuseum.nl. Geraadpleegd op 25 april 2022, van <https://www.centraalmuseum.nl/nl/ontdek/verhalen/poppenhuis>
- Crow. (2020, 14 september). Bewegwijzering. Fietsberaad.nl. Geraadpleegd op 25 april 2022, van <https://www.fietsberaad.nl/Kennisbank/Nieuwe-bewegwijzering-snelle-fietsroute-op-straat>
- De Omgevingspsycholoog. (2014, 5 november). Hoe kunnen bewegwijzering & kaarten wayfinding verbeteren? Geraadpleegd op 26 april 2022, van <https://www.omgevingspsycholoog.nl/bewegwijzering/>
- Encyclo. (2022). Erfgoed. Encyclo.nl. Geraadpleegd op 24 april 2022, van <https://www.encyclo.nl/begrip/erfgoed>
- Encyclo. (2022). Begrippen. Encyclo.nl. Geraadpleegd op 24 april 2022, van <https://www.encyclo.nl/>
- Ervaar Maassluis. (2021, 8 oktober). Historie van Maassluis. Geraadpleegd op 24 april 2022, van <https://ervaarmaassluis.nl/historie/>
- Ervaar Maassluis. (2022). Ervaar Maassluis. Geraadpleegd op 23 april 2022, van <https://ervaarmaassluis.nl/>
- Ervaar Maassluis. (Z.D.). Wonen in Maassluis. Geraadpleegd op 25 april 2022, van https://ervaarmaassluis.nl/branche/wonen/?per_page=36
- Gardien, J. (2022, 15 februari). QR-code. Wos.nl. <https://wos.nl/nieuws/artikel/westlandse-historie-komt-tot-leven-met-qr-code-bordjes#:~:text=De%20meeste%20van%20de%20bijna,uitgebreidere%20informatie%20te%20vinden%20is.>
- Gemeente Maassluis-Gemeente Schiedam. (Z.D.). Maassluis en Schiedam in cijfers. Geraadpleegd op 25 april 2022, van <https://maassluis-schiedam.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3>
- Gemeente Utrecht. (Z.D.). Kunst en cultuur. Utrecht.nl. <https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/kunst-in-de-openbare-ruimte/>
- Google Maps. (2022). Locatie Maassluis. <https://www.google.nl/maps/place/Maassluis/@51.9274813,4.2362151,14z/data=!3m1!4m5!3m4!1s0x47c6be6c29b13c1f:0xd6195a4cc083b47a!8m2!3d51.9226067!4d4.2545656?hl=nl>
- Hans Visser, persoonlijke communicatie 24-03-2022
- Heppenhuys, M. (2021, 7 juni). De binnenstad van Steenwijk wordt stapje voor stapje aantrekkelijker, bijvoorbeeld met deze nieuwe borden. Destentor.nl. Geraadpleegd op 24 april 2022, van <https://www.destentor.nl/kop-van-overijssel/de-binnenstad-van-steenwijk-wordt-stapje-voor-stapje-aantrekkelijker-bijvoorbeeld-met-deze-nieuwe-borden~a64940df/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2Fhttps://maassluis-schiedam.incijfers.nl/dashboard/duurzaamheidhttps://www.google.com/maps/@52.1047979,3.8843763,8z>
- Klimaatverandering | Rijksoverheid.nl. Geraadpleegd op 18 april 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/klimaatadaptatie>
- Lokhorst, J., Remøy, H., & Koppels, P. (2013). Verborgten leegstand. Geraadpleegd op 18 april 2022, van <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewi33cfM-J33AhXL-KQKHcKAAw8QFnoECAwQAQ&url=https%3A%2F%2Frepository.tudelft.nl%2Fislandora%2Fobject%2Fuuid%3A543ebacb-ab36-4a88-80f0-ceb5442d1bfa%2Fdatastream%2FOBJ%2Fdownload&usg=AOvVaw1n76ApPdEqfMeE6YG6i1YW>
- Maassluis Schiedam in cijfers

Managementmodellensite.nl. (Z.D.). People planet profit [Foto]. <https://managementmodellensite.nl/people-planet-profit/#.Yl2oBy2QnBI>

Meppeler Courant. (2022, 24 maart). Informatieborden in Vollenhove. Meppelercourant.nl. <https://meppelercourant.nl/regio/Informatieborden-in-Vollenhove-feestelijk-geopend-bezoekers-helpen-om-hun-weg-door-het-gebied-te-vinden-27562887.html>

Met de metro. (2021, 7 oktober). Ervaar Maassluis. Geraadpleegd op 25 april 2022, van <https://ervaarmaassluis.nl/metro/>

Ministerie van Algemene Zaken. (Z.D.). Nederland voorbereiden op gevolgen klimaatverandering.

Miro (2022). Modellen en tabellen. Miro.com. Geraadpleegd op 23 april 2022, van <https://miro.com/>

Myfootprints.nl. (Z.D.). Wandelen via wandelknooppunten met tips voor mooie wandelroutes in Nederland [Foto]. <https://www.myfootprints.nl/wandelen/wandelknooppunten-nederland/>

RET. (Z.D.). Buitenreclame in Rotterdam [Foto]. <https://www.ret.nl/zakelijk/verhuur-en-reclame/buitenreclame-rotterdam.html>

Royal HaskoningDHV. (Z.D.). Definitie van energietransitie. Geraadpleegd op 18 april 2022, van <https://www.royalhaskoningdhv.com/nl-nl/energy-transition/definitie-van-energietransitie>

Stad en gemeente Maassluis. (2022). Stad en gemeente. <https://www.stad-gemeente.nl/gemeente-maassluis.html>

Stationsweg. (Z.D.). Station Maassluis - foto's en omschrijving op stationsweg. Geraadpleegd op 23 april 2022, van <http://www.stationsweb.nl/station.asp?station=maassluis>

Verkeersnet. (2020, 9 april). Deze 10 maatregelen maken stadscentra beter vindbaar voor bezoekers. Geraadpleegd op 26 april 2022, van <https://www.verkeersnet.nl/mobiliteitsbeleid/32476/deze-tien-maatregelen-maken-de-entree-van-je-stad-straks-weer-aantrekkelijk-voor-bezoekers/?gdpr=accept>

VTwonen. (2020, 13 oktober). Wat is duurzaamheid? Vtwonen.nl. Geraadpleegd op 18 april 2022, van <https://www.vtwonen.nl/inspiratie/duurzaam-wonen/wat-is-duurzaamheid/>

WOS. (2020, 19 juni). Nieuwe bewegwijzering voor belangrijke plekken in Maassluis. Geraadpleegd op 23 april 2022, van <https://archieff.wos.nl/nieuwsarchief/bericht/20200619-nieuwe-bewegwijzering-voor-belangrijke-plekken-in-maassluis>

Bijlage

Bijlage I. Persoonlijk contact 1: Blue Amigo

Vraag 1: Hoeveel personen?

Antwoord: Tussen de 100 en 155 personen

Meest gebruikte schip is de Aqualiner. Deze heeft een capaciteit van 130 personen.

Vraag 2: Hoeveel fietsen?

Antwoord: De hoeveelheid fietsen hangt af van de hoeveelheid personen aan boord. Er is erg veel ruimte op het open dek gedeelte om fietsen te stallen.

Vraag 3: Doelgroep?

Antwoord: veel mensen die een dagje ergens naartoe gaan of scholieren.